

Секція №4
«УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ»

УДК 37.09:141+304:32

Ганна Калініна,
*наук. співр. відділу економіки
й управління ЗСО, аспірантка Інституту
педагогіки НАПН України,
магістр державного управління
за спеціальністю «Електронне урядування»,
спеціаліст із «Правознавства»,
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-9404-9278
e-mail: karol2017km@gmail.com*

**ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
Й МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Однією із головних причин зміни клімату на планеті є проблема правильної та повної утилізації сміття виробленого людьми. Україна входить в ТОП-10 країн із найбільшим обсягом сміття на людину (за даними Earth Day Ukraine), щорічно українцями продукується 3474 млн. т сміття, з них 448 млн. т – небезпечні відходи. Більшість цих відходів не переробляють, а викидають на стихійні звалища, забруднюючи ґрунт і води на десятки кілометрів навколо (наприклад, сміттєзвалище м. Львова, https://hromadske.ua/special/istoriya_lvivskogo_smittyu). При цьому один українець виробляє близько 300 кг відходів на рік – приблизно такий же обсяг за той же час продукують 4 європейці [1].

Зрозуміло, що всі люди продукують сміття, не тільки українці. Але для впровадження в життя екологічно доцільної поведінки всіх людей, потрібна чітко сформована державна освітня політика в кожній країні, що б впливала щонайменше на формування глобального екомислення та модель щоденної екоповедінки громадян, у результаті чого буде сформоване

дбайливе й шанобливе ставлення до довкілля. І тоді люди на нашій планеті, приймаючи щодня, здавалося б прості рішення, як-то: прийняти душ або ванну, сортувати сміття або ні, вибрати товар у пластиковій упаковці або в скляній та ін., сприяли би зменшенню заподіяння шкоди довкіллю та мінімізували би негативний вплив людської життєдіяльності на природу.

Безперечно, що на формування екомислення також впливає: сімейне виховання, цінності навколишнього середовища людини, особистий досвід, вітальні потреби, самоосвіта, а також культура, звичаї і традиції, діяльність неурядових природоохоронних та громадських організацій, соціальних мереж і ЗМІ, суспільні цінності загалом та ін. Але головне, що основи екологічної свідомості, як і формування екокультури й впровадження екоосвіти й екосамоосвіти, повинні закладатися в дітях, починаючи ще з дошкільних закладів, а згодом у школах, ЗВО й інших освітніх інституціях. І державна політика у сфері освіти відіграє в цьому кропіткому та багатофакторному процесі взаємодії між батьками – працівниками / адміністрацією закладів освіти всіх рівнів – органами державної влади найголовнішу роль.

Освітня реформа в Україні останніми роками була спрямована на переформатування освіти (Закон України «Про дошкільну освіту» (2001), Наказ МОН України «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція» (2021), Концепція екологічної освіти в Україні» (2001) та ін. нормативно-правові акти), формування навичок здорового способу життя, умінь економії природних ресурсів, поглиблення розвитку та виховання в дітей любові до рідного краю, природи, збереження навколишнього середовища, що сприяло б наближенню до світових стандартів екологічної освіти.

Змістовним і цікавим для вивчення є зарубіжний досвід екологічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку накопичений у різних країнах. Так, у всіх західних країнах освіта де-факто починається з трьох років. Специфіка та умови виховання в кожній країні різні, але здебільшого будується за двома напрямками: оздоровчим і економічним. Створюються спеціальні типи установ (екологічний дитячий садок, лісовий дитячий садок, школа-

Муле) [2], у яких екологічне виховання дітей спрямоване на формування правильної поведінки з точки зору збереження природних ресурсів (води, землі, повітря, енергії, рослин і тварин та ін.) у повсякденному житті. А також на формування змалечку почуття любові до природи та закладання в дітей життєвої концепції «Zero Waste» (з англ. – «Нуль відходів») на повторне використання речей [3].

Школа Муле (швед. Skogsmulle) створена 25 січня 1957 року в Швеції, завданням якої є тісне ознайомлення дітей зі світом природи, тривале перебування дітей на повітрі, житті в злагоді з природою, а метою є навчання дітей правильній поведінці в природі, формування вмінь ухвалювати самостійні рішення в екстремальних природних умовах, розвиток дітей засобами природи, зміцнення фізичного та психічного здоров'я. Навчання в школі відбувається від 1,5 до 10 років. Автор цієї школи письменник Гост Фром (автор казки «Про лісового Муле та його друзів») є одним із лідерів шведського молодіжного руху «На природу в будь-яку погоду» [4]. Методика «Лісових шкіл» стала популярною у світі, такі школи Муле вже давно існують в Норвегії, Японії, Прибалтиці.

Тож резюмуючи, треба зазначити, що після закінчення війни перед Україною встане нагальна потреба як у відбудові усєї інфраструктури країни та відродженні економіки, так й у ліквідуванні усіх руйнувань та навмисного злочинного знищення природного середовища нашої країни. Майбутня нова українська політика повинна забезпечити ціннісне ставлення до довкілля в різних сферах суспільного життя, підвищити екологічну обізнаність наших громадян, сприяти формуванню і розвитку екологічної свідомості майбутніх і теперішніх поколінь, спонукати населення до активних дій щодо охорони довкілля та вирішення екологічних проблем. Формування екологічної свідомості, мислення, культури має стати одним із пріоритетів освіти в Україні: молоде покоління українців повинно навчитися жити з відчуттям особистої відповідальності за майбутнє, включаючи й екосистему.

Список використаних джерел

1. Демиденко Ю. Як школі виховувати ековідповідальну дитину.

- (2021). <https://osvitanova.com.ua/posts/4768-yak-shkoli-vykhovuvaty-ekovidpovidalnu-dytnu>
2. Загородня Л. П. (2010). <http://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/preschool/paper/viewFile/157/145>
 3. Zero Waste: 5 правил екологічного життя. 2015. <https://womo.ua/zero-waste-5-pravil-ekologichnogo-zhittya/>
 4. Крива М., Лисак І. Формування екологічної компетентності учнів початкових класів у Європейському контексті. 2019. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/viewFile/10579/10782>

УДК 373.2.091"364"

Анна Шкльода,

*директор закладу дошкільної освіти № 44 «Пролісок»
відділу освіти Селидівської міської ради*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Бурхливі події поділили життя кожного з нас на до та після 24 лютого 2022 року. Введення в Україні воєнного стану позначається на всіх сферах людського життя. Особливих змін зазнала освітня галузь, зокрема дошкільна – стартова платформа особистісного цілісного розвитку дитини. Незмінним залишилося те, що всі ми продовжуємо працювати заради наших дітей і не тільки [2]. Цей час став випробуванням для колективу нашого закладу на стійкість, людяність і толерантність. Адже через повномасштабну війну додалося багато нових викликів.

Перший виклик – прийняття в перші дні війни дітей з батьками, людей похилого віку (ВПО) з Волновахи.

Враховуючи, що серед внутрішньо переміщених осіб були діти віком від 1 до 15 років, було ухвалено рішення про організацію мініосвітнього процесу. Педагогами нашого закладу була реалізована програма налаштування емоційно-особистісної сфери як дітей, так і дорослих. Щодня було організовано індивідуальні та групові зустрічі з практичним психологом.